

Joanna Minta

X LETNIA SZKOŁA MŁODYCH ANDRAGOGÓW ZIELONA GÓRA, 12-19 MAJA 2008

Już po raz dziesiąty na Uniwersytecie Zielonogórskim spotkali się znamienici badacze nauk społecznych i młodzi naukowcy z różnych ośrodków akademickich w Polsce, aby od 12 do 18 maja 2008 roku wziąć udział w X Letniej Szkole Młodych Andragogów.

Od początku istnienia Szkoły jej organizatorem jest Zakład Animacji Kultury i Andragogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego, który po raz drugi wspólnie z Dolnośląską Szkołą Wyższą we Wrocławiu, a także przy współpracy Zespołu Pedagogiki Dorosłych Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN i Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego przygotował jej dziesiątą edycję.

Atmosfera jubileuszowej Letniej Szkoły Młodych Andragogów była przez cały czas wyjątkowa. Mimo znanej większości uczestników formuły – spotkań z mistrzami, wystąpień młodych adeptów nauki, gier symulacyjnych oraz wizyty studyjnej w Niemczech, ta Szkoła była inna od dotychczasowych. Jak się wydaje sprawiła to przede wszystkim obecność na jubileuszowej Szkole wielu jej dawnych „uczniów” – dziś cenionych andragogów, badaczy nauk społecznych z bogatym dorobkiem naukowym, którzy nie tylko przybyli, aby wziąć udział w jubileuszu, ale również przyjęli zaproszenie redaktora naukowego *Dyskursów młodych andragogów* – dr Małgorzaty Olejarz – i dołączyli do grona autorów dziewiątego wydania tej serii.

Niezależnie od jubileuszu tegoroczna Szkoła przebiegała zgodnie z wypracowanym i charakterystycznym dla niej rytmem. Po raz kolejny stworzyła niepowtarzalną przestrzeń dla spotkań młodych ludzi z profesorami zajmującymi się szeroko rozumianą problematyką społeczną, dając możliwość poznania różnorodnych sposobów analizowania świata i zachodzących w nim procesów społecznych. Jak zawsze wiele uwagi poświęcono młodym, czasami debiutującym w roli prelegenta badaczom, było wiele spotkań sprzyjających uczeniu się, wymianie myśli i poglądów oraz rozwijaniu nie tylko naukowych umiejętności.

W jubileuszowej Letniej Szkole Młodych Andragogów wzięło udział 9 zaproszonych profesorów oraz 27 młodych uczestników z następujących ośrodków badawczych w Polsce: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Zielonogórski, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu oraz Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej.

Jak co roku zielonogórską Szkołę Andragogów otworzył jej kierownik naukowy – prof. Józef Kargul, witając wszystkich młodych uczestników i przedstawiając pokrótce jej historię, główne idee i zasady pracy. Na zakończenie tego nieoficjalnego powitania każdy uczestnik otrzymał z rąk redaktora naukowego *Dyskursów młodych andragogów* dziewiątą edycję tego wydawnictwa.

Po tym ważnym dla młodych uczestników wstępie nastąpiła uroczysta inauguracja, której dokonali: prof. Zbigniew Izdebski – Dziekan Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz prof. Krzysztof Kubiak – Prorektor ds. Rozwoju Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu (współorganizatora tego przedsięwzięcia). Otwierający X Letnią Szkołę Młodych Andragogów prof. Zbigniew Izdebski w imieniu J. M. Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesława Osękowskiego odczytał list gratulacyjny skierowany do prof. Józefa Kargula – inicjatora, wieloletniego kierownika naukowego Szkoły, opiekuna naukowego młodych andragogów. Listy gratulacyjne przesłali również prof. Stefan Kwiatkowski – przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, a także wieloletnie uczestniczki Letniej Szkoły Młodych Andragogów – reprezentantki Uniwersytetu Śląskiego. Profesor Józef Kargul podziękował swoim koleżankom i kolegom z Zakładu Animacji Kultury i Andragogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy od lat organizują i tworzą zielonogórską Szkołę, a szczególnie dr Małgorzacie Olejarz, dr Sylwii Słowińskiej, wieloletniemu sekretarzowi Szkoły Mirosławowi Gancarzowi, a także obecnemu – dr. Marcinowi Szumigrajowi i wszystkim, którzy współtworzyli i nadal tworzą unikalny klimat Letniej Szkoły Młodych Andragogów w Zielonej Górze.

Część naukową rozpoczął wykład inauguracyjny wygłoszony przez prof. Tadeusza Pilcha z Uniwersytetu Warszawskiego poświęcony podmiotowości współczesnego człowieka, pokazujący związek podmiotowości z odpowiedzialnością.

Wskazując na zadania i zagrożenia współczesnej pedagogiki, autor podkreślił pogłębianie się różnic społecznych, których konsekwencją jest rozszerzająca się marginalizacja i wykluczenie.

Drugi z zaproszonych wykładowców – prof. Krzysztof Kubiak, Prorektor ds. Rozwoju Dolnośląskiej Szkoły Wyższej – kontynuował wątek wykluczenia i marginalizacji społecznej w wydawałoby się odmiennej i dotąd nieporuszanej w Szkole Andragogów tematyce dotyczącej współczesnego piractwa morskiego. Profesor Krzysztof Kubiak w interesujący sposób zwrócił uwagę audytorium na jedną z konsekwencji współlistnienia blisko siebie świata nędzy i bogactwa, a na przykładzie współczesnego piractwa morskiego pokazał zachodzące na całym świecie procesy różnicowania się społeczeństw i marginalizacji, obejmującej zarówno grupy społeczne, jak i narody.

Ostatnim wykładem profesorskim w pierwszym dniu Szkoły było wystąpienie prof. Zbigniewa Izdebskiego – Dziekana Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego, cenionego w Polsce pedagoga i seksuologa, wieloletniego prezesa Towarzystwa Rozwoju Rodziny. Prof. Izdebski w wykładzie pt. *Seksualność Polaków po pięćdziesiątym roku życia*, prezentując wyniki najnowszych badań z tej dziedziny, pokazał zauważalną we współczesnej nauce tendencję do rozpatrywania seksualności w kontekście ogólnego poziomu zdrowia człowieka. Zwrócił równocześnie uwagę na małą dostępność do wiedzy o seksualności na każdym etapie edukacji Polaków, niewielką liczbę specjalistów z tego zakresu oraz brak objęcia podstawowymi usługami medycznymi w Polsce konsultacji seksuologicznych w czasach, gdy Światowa Federacja Seksuologiczna określiła ogólne zadowolenie z życia seksualnego podstawową kategorią seksualności współczesnego człowieka.

Po niezwykle interesujących, odnoszących się do różnych problemów społecznych wystąpieniach profesorów nadszedł czas na zainaugurowanie drugiego stałego elementu zielonogórskiej Szkoły – wystąpień młodych badaczy. Jako pierwsza głos zabrała Joanna Kłodkowska z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, która przedstawiła wstępne wyniki badań dotyczących Ochotniczych Hufców Pracy, pokazując na przykładzie placówki OHP – Młodzieżowego Centrum Kariery, jak jej pracownicy definiują i redefiniują standard funkcjonowania ich centrum w strukturach tej ogólnopolskiej organizacji, szczególnie podkreślając rozbieżności, jakie zauważyła autorka, analizując oficjalne dokumenty OHP oraz przeprowadzone rozmowy z pracownikami na temat roli i zadań OHP.

Tę część pierwszego dnia Szkoły zamknęła swym wystąpieniem Elżbieta Kosmala-Szweda ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Słupsku, dzieląc się refleksjami dotyczącymi stosowania metody biograficznej w badaniach andragogicznych.

Pierwszy dzień X Letniej Szkoły Młodych Andragogów zakończył uroczysty bankiet jubileuszowy zorganizowany w ulubionej przez uczestników kawiarni „Pod Aniołami”, w którym wzięli udział od lat zaprzyjaźnieni ze Szkołą: prof. Alicja Kargulowa

– DSW, prof. Olga Czerniawska – WSHE w Łodzi, prof. Zbigniew Izdebski – UZ, prof. Bogdan Idzikowski – UZ, prof. Zdzisław Wołk – UZ, i oczywiście Kierownik Szkoły prof. Józef Kargul – DSW, dawni uczestnicy i sympatycy Letniej Szkoły Młodych Andragogów: dr hab. Ewa Kurantowicz – DSW, dr hab. Witold Jakubowski – UW, dr Joanna Stelmaszczyk – UŁ, dr Małgorzata Rosalska – UAM, dr Małgorzata Malec – UW, dr Dorota Barwińska – UJ, dr Beata Cyboran – UJ, dr Alina Matlakiewicz – UMK, dr Hanna Solarczyk-Szwec – UMK, dr Artur Fabiś – WSA Bielsko-Biała, dr Tomasz Maliszewski – UG, dr Joanna Janik-Komar – UO, obecni jej uczniowie oraz niezastąpieni organizatorzy z Zakładu Animacji Kultury i Andragogiki oraz z Zakładu Pedagogiki Społecznej UZ. Było to wyjątkowo wzruszające i niezwykle spotkanie przyjaciół i sympatyków, dla których zielonogórska Szkoła Młodych Andragogów to ważne wydarzenie, w którym w miarę możliwości przez 10 lat jej trwania starali się uczestniczyć jeśli nie bezpośrednio, prezentując swoje aktualne prace badawcze w czasie corocznych obrad, to choćby pośrednio, dzieląc się nimi na łamach kolejnych wydań *Dyskursów młodych andragogów*.

Następny dzień obrad miał również jubileuszowy charakter, mieliśmy bowiem okazję w ramach spotkań autorskich wysłuchać wykładów trzech profesorów: prof. Olgi Czerniawskiej, prof. Tadeusza Aleksandra oraz dr. hab. Witolda Jakubowskiego. Prof. Olga Czerniawska oraz prof. Tadeusz Aleksander, od lat związani ze Szkołą, nie tylko chętnie spotykają się z młodymi uczestnikami, dzieląc się swoim bogatym doświadczeniem i refleksjami w ramach autorskich spotkań naukowych, ale również zawsze aktywnie uczestniczą w części poświęconej wystąpieniom młodych badaczy, przekazując im niezwykle cenne dla rozwoju początkujących naukowców uwagi i sugestie.

Pierwszym spotkaniem autorskim był wykład prof. Tadeusza Aleksandra z Uniwersytetu Jagiellońskiego pt. *Próby porządkowania wiedzy andragogicznej. Teorie andragogiczne*. Autor zaprezentował chronologiczny przegląd teoretycznych rozważań na temat edukacji dorosłych, poczynając od XIX w. a kończąc na czasach współczesnych, wskazując jednocześnie na potrzebę budowania teorii kształcenia dorosłych.

Kolejny wykład był również wyjątkowy, po raz pierwszy bowiem w historii Szkoły w roli mistrza wystąpił dr hab. Witold Jakubowski z Uniwersytetu Wrocławskiego – jej dawny uczestnik i uczeń. Prof. Jakubowski, znany specjalista zajmujący się kulturą popularną, w wykładzie pt. *Kino „stylu zerowego” w perspektywie edukacyjnej* wskazał rolę edukacji w uczeniu nadawania znaczeń. Wykorzystując przykład filmów „stylu zerowego” pokazał, jak edukacja estetyczna, która jest częścią edukacji kulturalnej, może przygotować odbiorców nie tylko do odczytywania (do rozumienia) przesłania, jakie niosą różne wytwory kultury, np. filmy, ale zarysował ogromną możliwość przy-

gotowania odbiorców do interpretowania, reinterpretowania i poszukiwania tego, co nieoczywiste, niejednoznaczne, a co jest wytworem kultury i znajduje się w ich otoczeniu.

Ostatnim tego dnia spotkaniem z mistrzem było wystąpienie prof. Olgi Czerniawskiej z Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej z Łodzi, która jak zawsze z ogromną pasją podjęła temat biograficzności. Opowiadając o recenzowanych przez siebie tekstach i książkach, które były znaczące, o ważnych wyjazdach naukowych, prof. Czerniawska zarysowała uczestnikom Szkoły swoją drogę poszukiwań badawczych, które doprowadziły ją do poznania metody biograficznej i były inspiracją do podjęcia badań z zastosowaniem tej metody.

Popołudniową część drugiego dnia poświęconą wystąpieniom młodym andragogów rozpoczął doktorant Uniwersytetu Jagiellońskiego Łukasz Hajduk. W referacie pt. *Miejsce newslettera w rozprowadzaniu informacji o rozwoju regionalnym* zaprezentował własny podział typów informacji, jakie zamieszczano w analizowanych przez niego okólnikach kierowanych do organizacji pozarządowych. Jako druga zabrała głos Agnieszka Zembrzuska z Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, która w wystąpieniu pt. *Powrót do filozofii – rzecz o poradnictwie filozoficznym* przybliżyła uczestnikom nowe zjawisko społeczne, jakim jest wywodzące się z filozofii i uprawiane przez jej przedstawicieli poradnictwo filozoficzne. Przedstawiając tę nową formę działania poradniczego, zaprezentowała zarówno jej filozoficzny rodowód, jak i interdyscyplinarny charakter.

Na zakończenie dnia odbyła się tradycyjna już w Letnich Szkołach Andragogów gra symulacyjna – *Posiedzenie zespołu redakcyjnego czasopisma pedagogicznego*. Jak co roku uczestnicy, podzieleni na zespoły redakcyjne, stanęli przed trudnym zadaniem oceny oraz przyjęcia lub odrzucenia tekstu naukowego zgłoszonego do publikacji w czasopiśmie pedagogicznym. Zebrania poszczególnych zespołów i wspólne przygotowywanie listu do autora tekstu zawierającego uzasadnienie podjętej przez „redaktorów” decyzji, przebiegały w niezwykle twórczej, ale też pełnej emocji atmosferze. Przygotowane odpowiedzi zawierały rzeczowe uzasadnienia podjętych przez poszczególne zespoły redakcyjne decyzji, a jako uczestnik kilku szkół zauważam, że z roku na rok zespoły redakcyjne stają się coraz surowsze – prawie wszystkie odrzuciły tekst do druku. Tym niezwykle odpowiedzialnym i jednocześnie emocjonującym zadaniem zakończył się drugi dzień jubileuszowej Szkoły.

Trzeciego dnia autorskie spotkania z profesorami zainaugurowała dr hab. Ewa Skibińska z Uniwersytetu Warszawskiego, przewodnicząca Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego, która w wykładzie pt. *Dydaktyka biograficzna* pokazała rolę i znaczenie biografii w procesie uczenia się ludzi, wychodząc od koncepcji dydaktyki

biograficznej prof. Olgi Czerniawskiej. Profesor E. Skibińska w niezwykle przejrzysty i uporządkowany sposób pokazała, jak procesy uczenia się, których treści kształcenia odnoszą się do biografii osób uczących się, umożliwiają uczącym się jednostkom współtworzyć i kształtować generowaną w tych procesach wiedzę. Włączenie metody biograficznej do procesu uczenia się umożliwia zatem kształtowanie wiedzy uwzględniającej indywidualne doświadczenia jednostki, rozwija również umiejętności twórczego podejścia do własnego życia oraz formuje u osób uczących się refleksyjność oraz krytyczną postawę wobec siebie i otaczającego świata. Prof. Skibińska zwróciła również uwagę na trudności, jakie niesie ze sobą stosowanie metody biograficznej w dydaktyce, do których należy m.in. zdefiniowanie roli nauczyciela, określenie niezbędnych kompetencji nauczycielskich, trudności językowe powiązane z różnorodnym rozumieniem pojęć, a także nieprzewidywalność reakcji uczestników tego typu zajęć. Wystąpienie prof. Skibińskiej wywołało niezwykle żywą dyskusję wśród uczestników Szkoły, którzy dzielili się zarówno swoimi doświadczeniami dydaktycznymi w stosowaniu metody biograficznej, jak i obawami i dylematami jakie z tego wynikają.

Drugie tego dnia spotkanie autorskie prowadzone przez dr hab. Zdzisława Wołka prof. UZ, Kierownika Zakładu Pedagogiki Społecznej UZ, było poświęcone różnorodnym aspektom pracy oraz ukazaniu miejsca pedagogiki pracy w kontekście edukacji całościowej.

Autorskie spotkania z profesorami w X Letniej Szkole Młodych Andragogów zamknął jej twórca i kierownik prof. dr hab. Józef Kargul. W wykładzie pt. *Ludzie starzy w kulturze indywidualizmu* zainspirowanym książką Małgorzaty Jacyno¹, prof. Kargul poruszył kwestię wykluczenia ludzi starych i ich problemów w zindywidualizowanym świecie skoncentrowanym na ludziach młodych, żyjących pod presją konieczności dokonywania zmian, refleksyjnego konstruowania własnej tożsamości, korzystania z życia. Niewielka obecność problematyki osób starszych w przestrzeni społecznej powoduje, że tworzy się w ten sposób ogromna grupa społeczna o specyficznych dla niej potrzebach i oczekiwaniach, których nie może spełnić ze względu na swoje ograniczenia. W wystąpieniu prof. Kargul pokazał dwie spośród niewielu inicjatyw społecznych, które w różny sposób stwarzają przestrzeń dla marginalizowanych osób starszych. Do tych dwóch inicjatyw prof. Kargul zaliczył Radio Maryja i ruch społeczny, jaki powstał wokół tej rozgłośni oraz Uniwersytety Trzeciego Wieku, które w ostatnich latach powstają w wielu nie tylko akademickich, polskich miastach.

¹ M. Jacyno, *Kultura indywidualizmu*, Warszawa 2007.

Drugą część dnia poświęconą ostatnim podczas jubileuszowej Szkoły wystąpieniom młodych andragogów rozpoczęła Magdalena Wnuk-Olenicz (WSHE w Brzegu), doktorantka Uniwersytetu Wrocławskiego, która przedstawiła w referacie zastosowanie biograficzności w przygotowywaniu bilansu życia przez uczestników warsztatów biograficznych – słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Jako druga głos zabrała Dorota Thel z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która, podejmując kwestię własnego rozwoju w kontekście wymagań rynku pracy, zaprezentowała wyniki badań dotyczących motywów podejmowania edukacji przez osoby dorosłe. Z kolei Ewa Lewandowska z Zielonej Góry przedstawiła wyniki sondażu przeprowadzonego wśród zielonogórskich gimnazjalistów, który dotyczył poglądów młodzieży na temat feminizmu i jego przedstawicieli. Wyniki swoich badań zaprezentował również doktorant Uniwersytetu Jagiellońskiego Bartłomiej Gołek, prezentując analizę potrzeb poznawczych śląskich i małopolskich nauczycieli.

Jako ostatnia wystąpiła Tatiana Maciejewska z Zielonej Góry, która w referacie pt. *Zaburzenia własnej cielesności. Problem bigoreksji w siłowniach na terenie miasta Zielona Góra* przybliżyła uczestnikom zjawisko bigoreksji – psychosomatycznego zaburzenia w postrzeganiu własnej cielesności dotykającego głównie mężczyzn. Opisuując to stosunkowo mało znane w Polsce zjawisko obsesyjnego stosunku do własnego ciała, badaczka przedstawiła niektóre z przyczyn zapadania na bigoreksję, do których m.in. należą: potrzeba akceptacji i próba zatrzymania czasu.

W ten sposób zakończyły się niezwykle interesujące i wielowątkowe andragogiczne rozważania młodych i doświadczonych badaczy szeroko rozumianej edukacji dorosłych, uczestniczących w tegorocznej edycji Letniej Szkoły Młodych Andragogów. Nie był to jednak koniec zielonogórskiego spotkania, nie mogło bowiem zabraknąć jednego z jego ważniejszych, stałych punktów, jakim są wizyty studyjne w niemieckich placówkach edukacyjnych.

Tym razem uczestnicy odwiedzili jedną ze szkół Uniwersytetu Ludowego w Berlinie (Volkshochschule Berlin Mitte-City VHS), gdzie przyjęli ich przedstawiciele tej największej instytucji edukacyjnej stolicy Niemiec: Ursula Diehl – kierownik Urzędu d.s. Edukacji Dalszej (Amt für Weiterbildung) i kierownik Uniwersytetu Ludowego, Michael Weiß – kierownik działu do spraw integracji migrantów, a także dr Eduard Jan Ditschek – zastępca kierownika Uniwersytetu Ludowego i jednocześnie kierownik działu programowego. Główne hasło Uniwersytetu Ludowego Berlin Mitte brzmi: *Słabych wzmacniać, mocnych włączając, społeczeństwo trzymać razem*. Na terenie Berlina działa 12 takich szkół, w których na 2442 kursach kształcą się prawie 30 tys. osób, większość z nich jest zagrożona marginalizacją i wykluczeniem. Do głównych zadań Uniwersytetu Ludowego należy zapewnienie podstawowej oferty z obszaru doksztal-

cania, a także realizacja socjalnych, kształceniowych oraz polityczno-pracowniczych przedsięwzięć. Kursy i szkolenia organizowane przez berliński Uniwersytet Ludowy obejmują 7 obszarów tematycznych: *polityka – społeczeństwo, kultura; zdrowie, język niemiecki (jako język obcy), praca – zawód informatyka, uzupełnienie formalnego wykształcenia, języki obce*. Struktura szkoleniowa składa się z trzech elementów: wszechstronnych programów i kursów otwartych skierowanych do osób powyżej piętnastego roku życia (w większości finansowanych lub dofinansowywanych przez Land Berlin), integracyjnych programów dla imigrantów oraz komercyjnych kursów i szkoleń realizowanych na zlecenie różnorodnych instytucji, także publicznych (np. niemiecki urząd pracy). Wizyta w City VHS wzbudziła ogromne zainteresowanie uczestników spotkania, których przede wszystkim ciekawiły szkolenia i kursy skierowane do imigrantów (językowe, adaptacyjne itp.), ale również inne, nietypowe propozycje, np. oferta szkoleń dla bezrobotnych aktorów. Wizyta w placówce, której działania w dużej mierze są skoncentrowane na pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem, była swoistą klamrą zamykającą tę wyjątkową, jubileuszową Szkołę Młodych Andragogów.

X Letnia Szkoła Młodych Andragogów po raz kolejny była dla wszystkich jej uczestników niepowtarzalną okazją do naukowych rozważań, dzielenia się własnymi przemyśleniami, odkryciami i wątpliwościami w wyjątkowym gronie, z jednej strony niezwykle serdecznym i przyjaznym, lecz jednocześnie czujnym i krytycznym. Jak co roku młodzi adepci nauki mieli możliwość aktywnego uczestnictwa w niecodziennych dyskusjach w ramach spotkań z wybitnymi polskimi uczonymi, które, jak co roku, prowadzili wybrani przez kierownika Szkoły prof. Józefa Kargula początkujący adepci nauki. Letnia Szkoła Młodych Andragogów to dla wielu z nas wyjątkowe wydarzenie i bardzo chciałabym, abyśmy długo jeszcze każdego roku mogli z niecierpliwością oczekiwać na to niecodzienne naukowo-przyjacielskie spotkanie oraz kolejną edycję *Dyskursów młodych andragogów*.

**10TH SUMMER SCHOOL FOR YOUNG RESEARCHERS ON ADULT EDUCATION
ZIELONA GÓRA, MAY 12-19, 2008**

Summary

The author of the report on the 10th Summer School for Young Researchers on Adult Education has aimed to present crucial events that occurred during the anniversary edition of the School. Once again, the University of Zielona Góra played host to eminent social science researchers and young academics from different academic centers in Poland, who met to participate in academic discussions and share their reflections, discoveries and doubts. The report contains short presentations of the key events: meetings with professors, speeches by young participants, as well as the accounts of the annual role-playing game and a visit to another German educational institution. The 10th edition

of the Summer School was a unique event not only because of its jubilee character, but also due to the presence of School's former students, currently highly regarded adult education researchers. Traditionally, this extraordinary research meeting will be complemented by the publication of majority of the presentations in the tenth volume of the *Adult Education Discourses*.